

1. FEJEZET

Násztya Kámenszkája teljesen belemerült a munkájába, ezért elégedetlenül elfintorodott, amikor megszólalt a telefon.

– Ászja, be van kapcsolva nálad a tévé? – hallotta a kagylóból a férje hangját.

Alekszej egész héten Zsukovszkijban, a szüleinél maradt. Az intézetben, ahol dolgozott, elkezdődött az éves beszámoló időszeke, ezért napokig szinte alig jött ki a laboratóriumából, a szülei háza meg csak tíz perc sétára volt az intézettől.

– Nem, dolgozom – felelte Násztya. – Miért, mi van a tévében?

– Az RTR-en megy egy vicces műsor arról, hogy nálatok, a rendőrségen hogyan sértik meg az állampolgári jogokat. Kapcsold be a tévét, remekül fogsz szórakozni.

– Szép kis szórakozás – sóhajtott fel a lány. – Bizonyára nagyokat rúgnak belénk.

– Így van – értett egyet nevetve Alekszej –, de nem hagyjátok magatokat. Kapcsold be, nem fogod megbánni. A haverod, Zatočsnij tábornok vette fel a harcot a támadókkal szemben.

Násztya odarohant a tévéhez. Valóban Iván Alekszejevics Zatočsnij ismerős arca jelent meg a képernyőn; ő volt a szervezett bűnözés elleni harc egyik vezetője a minisztériumban. Násztya most először látta a tábornokot egyenruhában, és kénytelen volt beismerni, hogy a zubbony kiválóan állt Zatočsnij szikár testén, aki így sokkal jobban nézett ki, mint dzsekiben vagy melegítő-

ben – ahogy Násztya általában látni szokta a rendszeres sétáik során.

A tábornok ellenfele ebben a televíziós vitában egy jelentéktelen külsejű, csenevész emberke volt, aki hatalmas szemüveget viselt, ami állandóan lecsúszott a vékony, hosszú orra hegyére.

– Rengeteg állampolgár fordul hozzám a panaszával – jelentette ki a csenevész emberke –, hogy a rendőrök durván megsértették a jogaikat, többek között az emberi méltósághoz való jogukat.

Eközben a képernyőn megjelent a felirat: *Nyikoláj Potasov, jogvédő.*

– Hétköznapi nyelvre lefordítva – folytatta Potasov –, ezek az emberek arra panaszkodnak, hogy a rendőrségen megverték őket, és különböző trükkökkel arra próbálták őket rávenni, hogy bűnösnek vallják magukat abban, amit nem követtek el. Iván Alek-szejevics, tisztában van ezekkel a tényekkel, vagy az, amit most mesélek, újdonság az ön számára?

– Én nem csak ezekkel a tényekkel vagyok tisztában – mosolygott Zatocsnij. – És ön, mélyen tisztelt Potasov úr, tudja-e azt, hogy a rendőrség soraiban időnként csalók, tolvajok, sőt gyilkosok is felbukkannak? Mi, talán emlékszik rá, már túléltünk egy olyan belügyminisztert, aki úgy gondolta, hogy ha a rendőrségnél akadnak gazemberek és csirkefogók is, akkor ott mindenki rossz, és mindenkit le kell váltani. És mi lett ennek a vége, arra is emlékszik? A szervezetünket ellepték a párt- és Komszomol-funkcionáriusok, akik egyáltalán nem értettek a munkánkhoz, viszont az akkori ideológia értelmében egytől egyig becsületes és tisztességes embernek számítottak. Igaz, nagyon hamar kiderült, hogy a becsület kérdésében semmiben sem különböztek a többi rendőrtől, szakmai szempontból viszont használhatatlanok voltak. Az eredmény az lett, hogy a bűncselekmények felderítésének és megelőzésének addigi rendszere teljesen szétesett. Ezt azért mesélem, mert a rendőrség munkatársainak sokasága pont ugyanolyan, mint az egész lakosság. Nem az égből pottyannak hozzánk a kollégák, és

nem is inkubátorban tenyésztik őket. Ugyanabban a közegben születtek és nevelkedtek, mint mások; akkor meg miért lennének jobbak, mint a lakossági átlag?

– Az ön kijelentései teljességgel elfogadhatatlanok! – csapta össze a kezét Potasov jogvédő. – Minek nekünk egy olyan rendőrség, ami semmiben sem különbözik a lakosság többi részétől? A legjobbaknak kellene ott dolgozniuk, akik a rosszak ellen harcolnak – ez kell hogy legyen az alappillére az egész rendszernek. Ez a rendfenntartó szervek alapelve minden országban.

– És hogyan szándékozik megkülönböztetni a legjobbakat a rosszaktól? – érdeklődött ironikusan a tábornok. – Talán a homlokukra van írva?

– Szigorú kiválasztási rendszerre van szükség, és nem szabad szemet hunyni a legkisebb kihágás felett sem, a munkahelyi kötelességszegésről már nem is beszélve – jelentette ki határozottan Potasov. – Csak ebben az esetben tudják megtisztítani a sorikat azoktól a csirkefogóktól, akik terrorizálják az állampolgárokat.

– Rendben van, Nyikoláj Grigorjevics, így fogunk tenni. Holnap betörnek a lakásába, ön felhívja a 02-t, de ott senki sem fogja felvenni a kagylót, mert az összes kislányt elbocsátottuk vagy azért, mert folyton elkéstek a munkából, vagy mert nem voltak elég udvariasak az állampolgárokkal, vagy mert valamilyen szabálysértést követtek el, például nem tartották be a közlekedési szabályokat. Akkor ön felhívja az illetékes rendőrkapitányságot, ott meg azt fogják mondani, hogy minden nyomozót kirúgtak, és nincs, aki kimenjen a helyszínre. Egyetlen ügyeletes maradt, mivel valakinek fel kell vennie a kagylót. És azt hiszi, könnyű lesz új embereket találni? Okosakat, művelteket, tisztelettudókat, szakmailag képzetteket és megvesztegethetetleneket? Az okos és képzett jogászok már régóta különböző vállalatoknál és biztonsági szolgálatoknál dolgoznak, számukra a mi rendőri fizetésünk – fűjj, még kimondani is szégyen.

– Abból, amit ön mond, az következik, hogy még a rossz rendőr is jobb a semminél – kapta fel a vizet Potasov. – Hát ez aztán már végképp...

– Ne túlozzon, Nyikoláj Grigorjevics – Zatocsnij alig láthatóan elfintorodott. – Nem mondtam ilyet. Azt próbáltam elmagyarázni önnek, hogy azt az elit alakulatot, amelyről ön álmodik, nem tudjuk előteremteni. Semmit sem tudunk ajánlani nekik, érti? És van még egy szintén fontos szempont: hol készítsük fel őket? A nyomozókat és a felügyelőket ki kell képezni. De hol? Legalább körülbelül meg tudja becsülni, hogy ezen a téren milyen problémákkal küzdünk?

– Amennyire én tudom, csak Moszkvában van három, a Belügyminisztériumhoz tartozó felsőoktatási intézmény. Talán ez kevés?

– Bizony – tárta szét a karját Zatocsnij – kevés. Csak egyetlen példát mondok. Ott van a Moszkvai Állami Jogi Egyetem. Helyproblémával küszködnek, évről évre egyre több hallgatót vesznek fel, kénytelenek a környéken helyiségeket bérelni, a tanítás négy épületben és három műszakban folyik. Mennyit kapnak a tanárok ezért az áldozatos munkáért? Általános egyenértékesben kifejezve olyan háromszáz dollárt, és ez már tartalmazza a tisztí rendfokozatért, a szolgálati viszonyért és a tudományos címért járó pótlékot. Mondja meg nekem, mélyen tisztelt Nyikoláj Grigorjevics, ilyen feltételek mellett ugyan ki vállalkozik arra, hogy a jövőbeli rendőröket tanítsa? Nem csak az a gond, hogy Moszkvában csak három, és nem tíz felsőfokú oktatási intézmény van, hanem az is, hogy honnan vegyünk tanárokat ehhez a kimerítő munkához? Mindezt nem azért említettem meg, hogy önben együttérzést keltsek, hanem azért, hogy megértse: jelen körülmények között a rendőrség olyan, mint az átlaglakosság, nem rosszabb, de nem is jobb annál. Egy elit társaság felállításának az a feltétele, hogy százszámra jelentkezzenek hozzánk a leendő kollégák...

Násztya unatkozni kezdett. Már nem egyszer hallotta mindezt, sőt nem csak hallotta, ő maga is sokat beszélt erről.

– Mindezek ellenére a gondoljaik nem jelentenek segítséget arra a tényre, hogy a rendőrség munkatársai megsértik az állampolgári jogokat. A törvénysértésre semmilyen nehézség sem jelenthet segítséget. Az emberek elmennek a rendőrségre, mert bajban vannak, segítségre és együttérzésre számítanak, és erre ott mivel szembesülnek?

– Egy pillanat – emelte fel a kezét Zatochnij. – Miről beszélünk? A sértettekkel vagy az elkövetőkkel bánnak rosszul a rendőrségen? Az, hogy a munkatársaink gyakran nem elég udvariasak és türelmesek a sértettekkel, persze nem válik a dicsőségünkre, de ezzel senki sem sérti meg az állampolgári jogokat...

Násztya kiment a konyhába, és feltette a gázra a vízforralót. Ha már úgyis félbeszakította a munkát, akkor legalább eszik valamit. Kár, hogy Ljoska nincs itthon. Násztya túl lusta ahhoz, hogy főzzön magának, így be kell érni a szendvicsekkel és a kávéval. Vágott magának két vastag szelet sonkát, és jó sok ketchupöt öntött rá. Egy kicsit gondolkodott, majd elővett egy konzervdobozt, és néhány kanállal zöldborsót szedett a tányérra. Majdnem olyan, mintha húst enne zöldségkörettel.

Amikor felforrt a víz, egy hatalmas bögre kávé készített magának, a sonkával és a zöldborsóval együtt rárakta egy tálcára, majd kényelembe helyezte magát a fotelben a tévé előtt.

– ...törvénytelenül tartóztatnak le embereket, ártatlanok kerülnek rács mögé. Ezek az emberek a börtönből írnak nekem, a kiszabadulásuk után pedig eljönnek hozzám személyesen, és azt kérik, legyenek a védőjük, segítsék bebizonyítani az ártatlanságukat, és érjem el az ítélet megsemmisítését. Feltételezem, hogy ha egy bűncselekményt nem derítenek fel, az a felügyelő és a nyomozók hozzá nem értésének eredménye, amikor viszont egy ártatlant börtönöznek be, akkor ezt csakis gonosz szándék vezérelheti. Erre nincs és nem is lehet segítség! – mondta indulatosan Potasov.

– Vannak konkrét adatai? – szolt közbe a műsorvezető. – Ha bemutatja nekünk a bizonyítékokat, akkor meghívjuk a rendvédelmi szervek néhány kompetens szakértőjét, és megkérjük őket, hogy a következő műsorban mondják el erről a véleményüket. A műsorunk, sajnos, a végéhez ért. Köszönöm minden résztvevőnek a beszélgetést, és szeretném megemlíteni, hogy műsorunk szponzora...

Násztya kikapcsolta a tévét. Újra a gondolataiba mélyedt, amik a főnöke számára készítendő jelentés körül forogtak. Az év vége a beszámolók ideje, nem csak a tudományos dolgozóknál, mint amilyen a férje, Alekszej Csisztyakov, hanem mindenütt. Jó, hogy holnap vasárnap. Ha nem történik semmi rendkívüli, valószínűleg be tudja fejezni a jelentést, és hétfőn odaadja Gorgyjev ezredesnek. Az operatív értekezleten azonban ez sem fogja megmenteni a letolástól: a népszerű, fiatal író, Leonyid Paraszkevics meggyilkolásának ügye mázsás súlyként nehezedett rá, mert két hete csak egy helyben toporgott.

Mivel a bögrében maradt még kávé, és nem volt kedve felkelni a kényelmes fotelból, Násztya úgy döntött, felhívja Zatoicsnijt.

– Iván Alekszejevics, tévésztár lett – köszöntötte tréfásan a tábornokot.

– Hagyjon már ezzel – felelte a másik. – Most aztán folyamatosan tréfálgozni fog rajtam. Ha csak egy apró okot adok rá, rögtön kibeszél.

– Hát ne adjon. Nem, tényleg, nagyon magabiztosnak tűnt, nem úgy, mint az ellenfele. Őt honnan szalajtották?

– Fogalmam sincs. Már a stúdióban ismertettek össze bennünket. Meg kell hogy mondjam, igazából nem annyira kellemetlen fickó, mint amilyennek első ránézésre tűnik. A viselkedése, persze, szörnyű, de egyáltalán nem buta. Egyébként miért szüntette be a parkban való sétáinkat? Már majdnem két hónapja nem találkoztunk.

- Hideg van, hisz decembert írunk.
- Ez így nincs rendjén. Sétálni muszáj, különben oda a munkabírása. Holnap reggel nyolckor várom a szokásos helyen.
- Iván Alekszejevics, az nagyon korán van, olyankor még iszonyúan álmos vagyok. Nem lehetne inkább tízkor?
- Nyolckor – nevetett a tábornok. – A világ a korán kelőké. Meg aztán, ragaszkodni kell a hagyományokhoz.
- Jól van – Násztya nagyot sóhajtott –, ragaszkodjunk hozzájuk.

* * *

A szanatórium húsz kilométerre feküdt a Moszkvát körülvevő körgyűrűtől, így könnyen meg lehetett közelíteni, és Szergej Nyikolájevics Berjozin mindennap, sőt néha naponta kétszer is meglátogatta Irinát.

Ráérősen bandukoltak a hóval borított sétányon, közben nagy ritkán odabiccentettek a szembejövőőknek. Irina már három hete volt itt, és sokakat ismert.

– Hétfőn hazaviszlek – mondta Berjozin. – Két napot otthon töltesz, szerdán viszont rendezvényünk lesz. Készen állsz?

– Félek – felelte Irina halkán. – Mi van, ha nem birkózom meg ezzel az egésszel?

– Hangolódj rá. A feleségem vagy, ezt sose feledd, és bízz magadban. Akkor minden sikerülni fog.

– És ha véletlenül elszóloom magam? Egyáltalán nem értek a dolgaidhoz.

– Nem is kell értened. A politika nem nőknek való – ezt mondd mindenkinek. Légy kedves és barátságos, mosolyogj, de ne vegyél részt a beszélgetésekben, és akkor minden rendben lesz. Néhány hónapon keresztül kórházban voltál, utána három hetet egy szanatóriumban töltöttél, teljesen természetes, hogy nem vagy naprakész az elmúlt időszak történéseit illetően. A legfontosabb

pedig az, hogy ne szégyelld azt mondani: nem emlékszel valamire. Hisz baleseted volt, agyrázkódást szenvedtél, így teljesen természetes, hogy zavarosak az emlékeid. Ezt mindenki megérti. Ha azt fogod érezni, hogy valami nincs rendben, akkor mondd azt, hogy szédülsz, és keress meg a tömegben. Ne félj, Irocska, minden rendben lesz.

– Tudod, sokan úgy tartják, hogy egy politikusfeleség a férje szövetségese kell hogy legyen, és értenie kell az ura dolgaihoz. Ha kiderül, hogy síkhülye vagyok, ezt nem fogják tudni hova tenni.

– Mi veled meg úgy tartjuk, hogy a feleségnek az a feladata, hogy biztosítsa a férje számára az otthon melegét, támogassa az ura minden kezdeményezését, háziasszony és szerető hitves legyen. Mert egyetlen férfi sem képes dolgozni, ha nem áll mögötte egy nő, akit szeret, és aki viszontszereti, akiben megbízik. Megjegyezted?

– Megjegyeztem – Irina halványan elmosolyodott. – De mit tegyek, ha az első feleségedről kérdeznék?

– Nem tudsz róla semmit, meg amúgy sem a te dolgod.

– De hisz úgy tartják, hogy miattam váltatok el. Ha megemlítem a családi fészket és az imádott asszonyt, könnyen ráterelődhet a beszélgetés. Akkor mi legyen?

– Mosolyogj kedvesen, és válaszold azt, hogy ez a téma kellemtlen számodra. Ez teljesen természetes. Irocska, még egyszer megismétlem, ha nem fogsz félni, minden remekül fog sikerülni. Menjünk, visszakísérlek az épületbe, biztosan átfáztál.

– Igen, egy kicsit – a nő fázósan megborzongott. – Ez a bunda nagyon hideg, sehogy sem tudok hozzászokni. Az irhabundám sokkal melegebb volt.

– Nincs mit tenni, hozzá kell szoknod. Egy politikusfeleség nem járhat irhabundában, nem illik.

– Ezt már mondtad, nem felejtettem el.

Csöndben elsétáltak az épület fényárban úszó bejáratáig, majd bementek a hallba. Berjozin gyengéden megpuszilta Irinát, megvárta, hogy a felesége mögött becsukódjon a liftajtó, és kiment az utcára. A saját megnyugtató szavai ellenére Szergej Nyikolájevics is legalább annyira ideges volt, mint Irina. Sőt lehet, hogy még idegesebb. Két Irina volt az életében. Két Irina. Az egyik maga volt a pokol, szinte átokként ült rajta. Milyen lesz a másik? Milyen szerepet fog betölteni az életében? A mentőöve lesz? Vagy egy csapda, amit Berjozin saját magának állított?

* * *

Galina Ivanovna Paraszkevics kinkeservesen vonszolta magát hazafelé a boltból. A bevásárlószatyrok iszonyatosan nehezek voltak, és a nő azon morfondírozott, minek is vett annyi mindent. Valószínűleg megszokásból. Huszonhét éven keresztül a családjukban az volt a szokás, hogy a szilvesztert méltóképpen megünneplik; mindig volt karácsonyfa, alatta meg ajándékok, meghívták a rokonokat és a barátokat. Amikor aztán Ljonyecska nagyobb lett, a barátai is feljöttek hozzájuk szilveszterezni, később lányokat is hoztak magukkal. Majd amikor Ljonyecska megnősült, akkor Szvétoicska szülei és barátnői is csatlakoztak hozzájuk. Paraszkevicsék szerették a szilvesztert, jó előre hozzáláttak az előkészületekhez, az otthonuk azon az estén mindig vidám ünneplőktől volt hangos. Most meg Ljonyecska nincs többé... Két hete, hogy eltemették. Minek cipeli haza ezt a rengeteg ennivalót? Milyen ünneplésről lehet most szó egyáltalán? Amikor minden csupa bánat, reményvesztettség és végeláthatatlan szomorúság.

Decemberben korán sötétedik. Habár még csak hét órára járt az idő, már éjszakai sötétség borult a tájra. Galina Ivanovna a házak közötti kis átjáró felé vette az irányt; igaz, itt nem égtek a lámpák, viszont rövidebb volt az út hazáig.

– Anyu – hallotta a halk és földöntúlinak ható hangot.

Galina Ivanovna lemerevedett, az ujjai maguktól szétnyíltak, és a szatyrok lepottyantak a földre.

– Ljonyecska – suttogetta az idős nő. – Ljonyecska, kisfiam.

– Anyu... – a hang mintha távolodott volna, egyre halkabb és halkabb lett. De nem lehetett senki másé, csak Leonyidé. – Anyu, most elégedett vagy? Most már minden úgy van, ahogy mindig is szeretted volna.

– Ljonya!!! – kiáltotta Galina Ivanovna hangosan, de ezután rögtön észbe kapott.

Milyen Ljonya? Ljonya a temetőben, az urnafalban nyugszik. A megölt, ártatlan lelke viszont még most sem lel megnyugvást, ezért képzeli azt az anyja, hogy a fia hangját hallja. Nem először vannak ilyen hallucinációi. A fia sosem fogja megbocsátani neki, hogy az első pillanattól fogva utálta Szvetlánát. Habár úgy tett, mintha kedvelné a menyét, de időnként azért csak elszólta magát, és felszínre tört az elégedetlensége. Ljonyecska nagyon érzékeny volt erre, azonnal megérezte, milyen hangulatban van az anyja. Néha ilyeneket vágott Galina Ivanovna fejéhez:

– Akkor lennél a legboldogabb, ha Szvetka sosem jönne el hozzád. Miért utálod ennyire? Tartsd azonban szem előtt, ő a feleségem, és mindig el fog kísérni engem ide.

A fiúnak persze igaza volt, ezen nincs mit vitatkozni. Galina Ivanovna nem egyszerűen utálta Szvetlánát – látni se bírta. Nem is magával Szvetlánával volt a gond, hanem azzal, hogy ő a fia felesége, most már ő dirigál Ljonyának, gyakrabban látja, és több időt tölt vele, mint az anyja. És a fiú is többet gondol a feleségére, mint az anyjára. Ha Szveta nincs vele, jobban hiányzik neki, mint az anyja. Mindebből az következett, hogy Galina öltöztette, etette, nevelte, taníttatta és ápolta a fiát – és mindezt azért, hogy ez az erős, vonzó és művelt srác egy ilyennek jusson... És kész, az anyja feleslegessé vált. Galina Ivanovna nagyon igyekezett, hogy minél

több nyilvánvaló vagy rejtett hiányosságot fedezzen fel a menyében, hogy az iránta táplált gyűlölete megerősítést nyerjen, közben magának sem merte volna bevallani: ha a menyé egy valódi angyal lenne, az sem változtatna semmin. Akkor sem szeretné, akkor is gyűlölné, és ki akarná üldözni a világból. Akár a régi viccben: bárkit is választasz magadnak, nekem már most nem tetszik.

Most pedig, Ljonyecska halála után Galina Ivanovnáknak folyamatosan hallucinációi vannak: a fia hangját hallja, aki nem tud megbocsátani neki, és szemrehányást tesz a viselkedéséért. Persze, Szvetlána most már nem is igazán tagja a családjuknak, külön él, nem fogja őket meglátogatni. Nem is kell. Bárcsak soha többé ne látná!

Miután összeszedte a szatyrokat a hóból, Galina Ivanovna nehezkén hazaindult.

* * *

Násztya három pulóvert vett fel azért, hogy ne fázzon: egy vékony, magas nyakú garbót, egy vastagabbat, és egy bő, térdig érő, nagyon vastag kötésűt. A nyakán körbetekert egy puha sálát, tolldzsekit húzott, és arra gondolt, hogy így talán túl fogja élni a már hagyománnyá vált sétát Iván Alekszejevicszel.

Zatocsnij, mint általában, az *Iz majlovszka*ja metrómegálló peronján várt rá. Az alacsony, sovány férfi dzsekiben (amit a melegítőre vett fel) és fedetlen fővel állt ott.

– Elég csak magára nézнем, máris vacogok – mosolygott Násztya, amikor odament a férfihez. – Bárcsak rájönnék a titkára, miért nem fázik soha. Hol van Makszim?

– Fent, végigjárja a boltokat, ajándékot keres a barátnőjének szilveszterre.

A tábornok fia érettségi előtt állt, és pont arra a Rendőrtiszti Főiskolára akart felvételezni, aminek a gondjait és problémáit

Zatocsnij olyan jól ismerte. Iván Alekszejevics azon dolgozott, hogy Makszim erőnléte folyamatosan javuljon, a fiúnak ugyanis a főiskolai felvételihez igen komoly szintfelmérőt kell majd teljesítenie testnevelésből.

Kimentek az utcára, és sietség nélkül elindultak a park felé. Nemsokára utolérte őket a levegő után kapkodó Makszim.

– Jó reggelt, Nászty' néni – vetette oda futtában a fiú, majd előrerohant.

– Olyan furcsa, amikor néninek szólítanak – mondta Násztya.
– Rögtön öregnek érzem magam. Jobb lenne, ha a fia inkább a keresztnememen szólítana. Rendben?

– Nem, nincs rendben. Maga az én barátom, vagyis egy szinten van velem. Maguk között ugyanakkora távolságnak kell lennie, mint amekkora köztem és közötté van. Érthető?

– Érthető – sóhajtott a lány. – Nem elég, hogy a nevelési elvei miatt a kínok kínját élem át, mivel hajnalban kell kelnem, hanem még öregít is rajtam tizenöt évet. Egyébként, Iván Alekszejevics, szeretnék feltenni egy kérdést. Ezt már rég meg szerettem volna kérdezni. Kettesben él a fiával?

A tábornok hallgatott, majd közvetlen közléről Násztya szemébe nézett, és tömören felelt:

– Igen.

Kellemetlen lett volna tovább faggatózni, de Násztya igazából nem kapott választ a kérdésére. Még nincs egy éve, hogy megismerkedett Iván Alekszejevics Zatocsnijjal. Ez márciusban történt, amikor egy gyilkossági ügyben nyomozott, amit a Nemzetközi Kereskedelmi Központban követtek el. Zatocsnij munkatársa, Platonov alezredes volt az egyik gyanúsított. Násztya szokatlanul gyorsan összebarátkozott a tábornokkal, és sokáig nem tudta megérteni, miért tetszik neki annyira ez az alacsony, kopaszodó ember, méghozzá oly mértékben, hogy szinte azt mondhatnánk, beleszeretett. Akkor kezdtek el havonta kétszer, vasárnaponként

az *Imajlovszkij* parkban sétálni. Bandukoltak a sétányon, lényegtelen dolgokról beszélgettek, vagy egyszerűen csak hallgattak, Makszim pedig előre-hátra futkosott, melegített a futás előtt vagy húzódkodott. Néha Násztyának fel kellett hívnia a tábornokot otthon, de egyszer sem volt arra példa, hogy egy nő vette volna fel a kagylót. Sőt mi több, ennyi hónapnyi ismeretség után Zatocsnij egyszer sem hozta szóba se Makszim anyját, se a feleségét, ezért Násztya csak találgathatott: nős-e Iván Alekszejevics, és ha igen, akkor ki a felesége – a fia édesanyja vagy egy másik nő. Nős? Elvált? Özvegy? Agglegény, aki örökbe fogadott egy gyereket? Soha nem jutott eszébe, hogy rákérdezzen. A mostani válasz tömörségéből ítélve pedig a tábornoknak nem állt szándékában megtárgyalni ezt a kérdést.

– Anasztaszija, részt vesz a Paraszkevics-ügy nyomozásában?
– kérdezte Zatocsnij.

– Az elejétől fogva – bólintott a lány. – Csak nem tudom, minek. Szerintem a kerületiek nyugodtan meglennének a segítségünk nélkül is. Hisz nem egy bankárról vagy egy pénzbehajtóról van szó. A szervezett bűnözésnek, ami magát annyira érdekli, itt semmi nyoma.

– Mesélje el részletesen – kérte a tábornok.

– A huszonnyolc éves Paraszkevics Leonyid Vlagyimirovicst akkor ölték meg, amikor a saját házában kilépett a liftből. Egy hangtompítós pisztollyal lőtték le. A holttestet Paraszkevics felesége, Szvetlána fedezte fel. Várta haza a férjét, de nem izgult különösebben, mert Paraszkevics egy barátjához ment vendégségbe. Éjjel egy óra körül a nő odament az ablakhoz, hogy behúzza a függönyt, és meglátta lent, az utcán a férje autóját. A koci pont egy lámpa alatt, jól látható helyen parkolt. Szvetlána észrevette, hogy az autó furcsán csillog, és egy pillanattal később tudatosult benne, hogy ez azt jelenti, már belepte a friss hó, vagyis nem öt perce állt ott. Kirohant a lakásból, és meglátta a lift előtt fekvő

férjét. Hát, igazából ennyi a történet. A nyomozás szempontjából teljesen döglött ügy.

– Miért?

– Az a helyzet, hogy Paraszkevicz nem sokkal a halála előtt új lakásba költözött. Az újépítésű ház persze nagyon jól néz ki, de egyelőre nincs bevezetve oda a telefon. Ez az első. A második pedig, hogy ebben a házban, mint sok más helyen, a lakásokat, a liftet és a lépcsőházat ajtók választják el egymástól. Ráadásul a lépcsőházban minden emeleten van egy erkélyajtó. A harmadik: a ház, ahogy már említettem, új, nemrég kezdtek beköltözni a lakók, akik egyáltalán nem ismerik egymást, és nem tudják megkülönböztetni a szomszédokat az idegenektől. Ezért képzelje el a következő jelenetet: Szvetlána Paraszkevicz kilép a lakásából, kinyitja az ajtót, ami a lakások előterét választja el a lifttől, és meglátja az élettelenül heverő férjét. Mit gondol, mi volt a nő reakciója ebben a helyzetben?

– Valószínűleg kiabálni kezdett – tételezte fel Zatocsnij. – Vagy elájult.

– Kiabálni kezdett – erősítette meg Násztya. – Sokáig senki sem jött elő a lármára, mivel azon az emeleten, ahol Paraszkevicsek laknak, a tízből csak három lakásba költöztek be, a szomszédok még nem ismerik egymást, és természetes, hogy félnek egy ilyen helyzetben. A többi emeleten nem lehet hallani a kiáltásokat, ha torkaszakadtából ordít valaki, akkor sem. Végül csak kijött egy szomszéd, meglátta a földön fekvő Paraszkevicset és a teljesen kikészült Szvetlánát. Azonnal tudta, hogy ki kell hívnia a rendőrséget. Körültekintő és intelligens ember lévén az is eszébe jutott, hogy Szvetlánának orvosi segítségre van szüksége. Röviden összefoglalva: végigrohant az emeleteken, és sorba becsöngetett minden lakásba. Két kérdést tett fel: van-e a házigazdának mobiltelefonja, és van-e közöttük orvos? A házban, ahogy már mondtam, még nincs vezetékös telefon. Szerencsére akadt egy orvos, és

mobilja is volt valakinek, ezért a rendőrséget, ha nem is rögtön, de sikerült kihívni. Maga is tisztában van vele, hogy amikor éjjel egy óra után becsöngetünk egy lakásba, nem kevés időnek kell eltelnie ahhoz, hogy egyáltalán szoba álljanak velünk a csukott ajtón keresztül, arra pedig, hogy ajtót nyissanak nekünk, végképp nem számíthatunk. A ház huszonkét emeletes, Paraszkevicsek a harmadikon laknak, a szomszédnak pedig csak a tizenhetediken sikerült telefont találnia. Számolja ki, mennyi ideig barangolt ez a körültekintő ember a házban.

– Sejttem, mi lett a vége – mosolygott keserűen Iván Alekszejevics. – Az áldozat és a felesége körül szép kis tömeg gyűlt össze, az előteret, a lifteket és a lépcsőházból nyíló erkélyt összejárkálták, és a helyszínelőknek, amikor megérkeztek, már nem maradt tennivalójuk. Mi a helyzet a lövéssel?

– A lépcsőházat és a lifteket előterét elválasztó ajtóból adták le. Az erkély ugyanarra néz, mint Paraszkevicsek lakásának ablakai. Úgy látszik, a gyilkos nyugodtan álldogált az erkélyen, dohányzott, miközben Leonyid Vlagyimirovicsra várt. Láttam, ahogy az áldozata leparkolt, megvárta, hogy Leonyid felmenjen a lifttel – és meghúzta a ravaszt. Egyszerű és kényelmes megoldás. Tudja, Iván Alekszejevics, ha én lennék a polgármester, megtiltanám, hogy a bűnügyi szakértők jóváhagyása nélkül el lehessen fogadni egy építési tervet. Már vagy huszonöt éve ilyen idióta házakat építenek Moszkvában. A liftek, a lépcsőházak és a lakások külön vannak választva, a földszinten meg nem lakik senki. Mintha szándékosan olyan épületeket terveznének, ahol ennyire könnyű elkövetni egy bűncselekményt. A szüleim is pont egy ilyen házban laknak, és fél éven belül két nagyon hasonló rablógyilkosság történt náluk. Senki nem hallott semmit, habár az áldozatok torkuk szakadtából ordítottak – az igazságügyi orvosszakértők egyöntetűen állítják, hogy erről tanúskodik a hangszalagjaik állapota. Egyszóval, Iván Alekszejevics, senki sem hallotta, hogy Paraszkevicset lelőtték,

senki sem látta a gyilkost, és természetesen senki sem tud és nem is sejt semmit. Az igazságügyi orvosszakértő azt állapította meg, hogy Paraszkevics halála nulla óra és nulla óra harminc perc között következett be, vagyis amikor a felesége felfedezte, akkor már legalább fél órája feküdt holtan a lift előtt. Ha az asszony nem nézett volna ki véletlenül az ablakon, vagy ha Paraszkevics máshova parkolt volna, akkor ki tudja, mikor találták volna meg. Így vagy úgy, a gyilkosnak rengeteg ideje volt, hogy elmeneküljön minél messzebbre.

– Együtt érzek magukkal – mondta a tábornok nagyon komolyan. – Megtalálták a fegyvert?

– Természetesen – hümmögött Násztya. – Manapság nem sok olyan hülye akad, aki magával viszi a fegyvert, és eldugja a konyhaszekrényében. A fegyver ott feküdt a hulla mellett. Egy takaros, hangtompító pisztoly. Az azonosító jelét eltávolították. Ez már hagyománnyá vált. Leellenőriztük a fegyvert a bűnügyi nyilván tartásban – semmi, nem szerepelt egyik ügyben sem.

– Ez nagy baj – bólogatott egyetértően Zatócsnij. – A gyilkossággal tehát így áll a helyzet. Mit tudtak meg az áldozatról?

– Elég keveset, de valamit ki lehet hozni belőle. Leonyid Paraszkevics népszerű író volt. És tudja, minek köszönheti a hírnevét? A romantikus regényeinek. Nem krimiket és nem is sci-fiket írt, nem a csillagok háborújáról vagy a kiborgokról szóltak a könyvei, hanem női irodalmat, szerelmes regényeket alkotott. Vitték a könyveit, mint a cukrot. Öt-hat évvel ezelőtt kezdett el írni, és rögtön sikeres lett. Az első művével, amit a lányok és az asszonyok kíváncsiságból vettek meg, rögtön a szívükbe lopta magát, még hozzá végérvényesen. Az olvasók mindig türelmetlenül várták a következő regény megjelenését, érdeklődtek az eladóknál, arra kérték őket, tegyenek nekik félre egyet az új könyvből, amint megjelenik. Paraszkevics a haláláig huszonhat szerelmes történetet írt, és ezek mindegyike igencsak szép példányszámban jelent meg különböző kiadóknál.

Ebben nincs semmi rendkívüli, de ezzel kapcsolatban felmerül bennem a következő kérdés: gazdag ember volt-e Paraszkevics? Ha igen, akkor hova tette a pénzét, ha viszont nem, akkor miért nem volt az? Egy ilyen sikeres írónak, mint amilyen ő volt, a kiadók szerzői ívenként legalább kétszáz dollárt kellett hogy fizessenek, ő meg több mint ötszáz ívet írt és jelentetett meg. Szeretném hangsúlyozni, hogy a kétszáz dollár – az alsó határ. Igazából fizethettek érte akár négyszáz dollárt is. Leonyid Vlagyimirovics hihetetlenül gyorsan írt. És nagyon tehetséges volt. Komolyan beszélek, Iván Alekszejevics – tette hozzá Násztja, amikor észrevette, hogy a tábornok arcán átsuhant egy gúnyos mosoly. – Nem voltam lusta, elolvastam néhány könyvét, a két elsőt, még kettőt, amit pár éve írt, és a három legújabbat. Tényleg jó a stílusa, nem csöpögősek a regényei, emellett hihetetlenül jó ismerője volt a női léleknek. Úgy látszik, a felesége folyamatosan tanácsokkal látta el. Na szóval, ha csak a minimális összeget kapta, akkor is öt év alatt több mint százezer dollárt kellett keresnie. Hol van ez a pénz? Paraszkevics öreg autóval járt, még azelőtt vette, mielőtt elkezdte volna az írói pályáját. A lakáshoz majdnem ingyen jutott hozzá, mivel eddig egy kétszobás, iszonyúan elhanyagolt lakásban éltek a feleségével, amit ezer éve nem újítottak fel, viszont a központban volt. Ezt a lakást az „új oroszok” megvették tőle, annyi pénzt fizettek érte, hogy abból tudott venni egy csodálatos háromszobás lakást egy újépítésű házban, igaz, a világ végén, ahol még metró sincs. Ahogy már mondtam, úgy tíz nappal a gyilkosság előtt költöztek ide, éppen csak megvették az első bútorokat. Ezt megelőzően, a házasságuk öt éve alatt szerényen éltek, nem jártak külföldre nyaralni, nem vásároltak bundákat és gyémántokat. Egyszóval, ahogy Odesszában mondani szokás: érdeklődve szeretném tudni, hol a pénz? A vigasztalan özvegy a tolakodó kérdésekre azt felelte, hogy húszezer dollárjuk van, ebből akarták berendezni a lakást, és ha esetleg maradt volna valami, akkor lecserélték volna a kocsijukat egy újabbra.

– De hol van akkor a pénz? – a hallottak váratlanul felkeltették a tábornok érdeklődését. – Ezt most már én is szeretném tudni, Anasztaszija. Sikerült valamit kideríteniük?

– Sajnos nem, Iván Alekszejevics. Csak egyetlen nyomozási verzió létezik, az sem az enyém, hanem az elhunyt feleségéé, Szvetlána Paraszkevicsé. Azt állítja, hogy Leonyid hihetetlenül jólelkű és kedves ember volt, senki kérését sem tudta visszautasítani, senkinek sem tudott nemet mondani. Mindenki becsapta, mert ő mindenkiben megbízott, pontosabban nem is annyira megbízott, mint inkább csak nem merte kimutatni a bizalmatlanságát. Röviden, Szvetlána Paraszkevics elmesélte, hogy miután az első regény sikert aratott, és a másodikat is pillanatok alatt elkapkodták, Leonyidot meglátogatta egy régi haverja, egy volt iskolatársa. Az illető zavarában hol elvörösödött, hol elsápadt, miközben elmesélte, hogy van egy kiadója, de valamiért nem megy az üzlet – vagy a szerzőkkel van baj, vagy egyszerűen nincs szerencséje. És nem írna-e Ljonya, a régi barátságukra való tekintettel, két-három új művet a kiadó számára, hogy a cég legalább egy kicsit megerősödjön és talpra álljon. Ljonya új, nagy példányszámban megjelenő könyveinek köszönhetően a kiadó be tudná tömni a nagyobb lyukakat a költségvetésében. De ne haragudjon, kedves „Jóságos Úr”, nem tudunk nagy tiszteletdíjat fizetni, ugyanis nincs miből. Segíts, könyörögve kérek, neked ez semmibe sem kerül, legalább egy könyvet, jó? Hisz te olyan gyorsan írsz, neked egy könyvet megírni – semmiség, két hónap, és már kész is. Egyszóval, a kiadó rábeszélte. Paraszkevics megírta a soron következő bestsellerét, a kiadó nagyot kaszált rajta, a szerzőnek meg kifizetett jogdíjként hatszáz dollárt, más szóval negyven dollárt ívenként. Az illető újból eljött, megköszönte a segítséget, és megint arra kérte Paraszkevicset, írjon még egy regényt, hogy a kiadó most már végérvényesen talpra álljon. Még a jogdíj összegét is megnö-

velte, nyolcszáz egész dollárt ajánlott a könyvért. Leonyid megint beleegyezett. És ez így ment tovább végestelen-végig. Ezek a szemetek rájöttek, hogy milyen könnyű Paraszkeviccs szívére hatni, különösen, ha nem egy vadidegen ember megy el hozzá, hanem valaki, akit legalább látásból ismer. Szép sorban mindenki meglátogatta, panaszkodott a nehéz anyagi helyzetére, és arról regélt, hogy Ljonya egyetlen könyvvel boldoggá tenné őket, és segítene rajtuk. Jobb lenne persze, ha nem egyet írna, hanem kettőt-hármat. Ő pedig nem tudott nemet mondani. Fogalmam sincs, tényleg ennyire hiszékeny volt-e, vagy tisztában volt azzal, hogy becsapják, csak nem volt képes nemet mondani, de annyira nevetséges pénzt kért a munkájáért, hogy az még említésre sem érdemes. Ráadásul minden kiadó, amely ezzel a kéréssel fordult hozzá, ugyanazt a trükköt alkalmazta. Olyan benyomásom támadt, mintha összebeszéltek volna, megosztották volna egymással a tapasztalataikat, és egyúttal az értékesítésből származó nyereségüket is. Mert ez az egész történet egy jól szervezett összeesküvésnek tűnik.

– Milyen trükkről van szó? – kérdezte Zatocsnij.

– Röviden a trükkről. Miután a kiadó megjelentette Leonyid Paraszkeviccs regényét, unott képpel közölte az íróval, hogy a könyv nem fogy, mert minden kiadónak megvan a saját olvasótábor, és azok az emberek, akik olvassák, ismerik és szeretik Paraszkevicset, eddig más kiadóktól vásárolták meg a könyveit, ezért nem keresik náluk az újonnan kiadott művet. Így a híres író egyetlen regényének megjelentetésével nem fog sikerülni betömni a lyukakat a költségvetésben. Viszont ha írna még egyet...

– És, természetesen, Paraszkeviccs beleegyezett.

– Természetesen. Az eredmény: huszonhat könyv, és mindössze húszezer dollár.

– És maguk, persze, a könyvkiadói szférában keresik a gyilkost.

– Így van – erősítette meg Násztja. – Én, szegény, szerencsétlen, hol máshol tudnám keresni?

– Paraszkevics foglalkozott még valamivel azon kívül, hogy regényeket írt?

– Amennyire én tudom, semmivel. Már majdnem befejezte az újságírói szakot, amikor megírta és megjelentette az első szerelmes regényét. Az egyetem után meg már nem keresett állást – sem az állami szférában, sem a magánszektorban –, hanem egyszerűen leült az íróasztalához, és alkotómunkába kezdett. Nem folytatott semmilyen kereskedelmi tevékenységet, úgyhogy maguknál nincs róla adat.

– Féltekenység vagy valami hétköznapi dolog? Itt nem akar mélyebbre ásni?

– Szeretnék, de nincs rá időm. Tudja, Iván Alekszejevics, ez a Paraszkevics, szerintem, nagyon boldogtalan ember volt.

– Miért, problémái voltak a házasságával?

– Inkább az anyjával. Tudja, egy olyan asszonyságról van szó, aki őszintén hisz abban, hogy ő okosabb mindenkinél. Íme, egy példa. A menyéről, Szvetlánáról a következőket mondta: „Nem voltam elragadtatva Ljonya választásától, de végül is nem nekem kellett vele élnem, hanem neki, ezért mindig kedves voltam Szvétocskával, és nagyon igyekeztem, hogy megszeressem. A menyemmel remek volt a kapcsolatunk, nagyon hamar sikerült legyőznöm az iránta érzett ellenszenvemet, hisz számomra az volt a legfontosabb, hogy a fiam boldog legyen.” Szvetlána viszont, mint ahogy Paraszkevicsék barátai is, fiatalok és idősek egyaránt, egybehangzóan azt állítják, hogy Galina Ivanovna utálta a menyét, és ezt nem volt képes titkolni, habár lehet, hogy igyekezett. Ez a gyűlölet mindenben megnyilvánult, minden egyes szóban, pillantásban és mozdulatban. Az összes apróságban. Galina Ivanovna viszont meg van győződve arról, hogy ő kiváló színésznő, és senki sem sejtí, mit érez valójában. Uralkodni vágyó nőszemély, aki képtelen tiszteletben tartani mások véleményét (ha az nem egyezik az övével), folyamatosan mások helyett dönt, mindig

jobban tudja, kinek mi jó. Egyszóval – borzalom. Az ilyen anyák gyermekei általában nagyon boldogtalanok, mivel ezek a gyerekek csecsemőkoruktól fogva ahhoz vannak szokva, hogy mindenben engedelmeskedjenek, nem mernek ellentmondani, közben pedig titokban utálják az anyjukat. Ez a gyűlölet napról napra, évről évre egyre csak nő, de mivel félnek az anyjuktól, sosem tör a felszínre egy ordibálás, vagy egyszerűen csak egy durvább megjegyzés vagy cselekedet formájában. Képzelheti, milyen pokol lehet ezeknek a gyermekeknek az élete. Már betöltötték az ötvenet, de az anyjuk továbbra is lekezeli őket, figyeli minden lépésüket, és tanácsokat osztogat, mit kell enniük, és mit nem szabad, kritikusan végigméri a ruhájukat, megjegyzést tesz az öltözködési stílusukra és szokásaikra. Beleüti az orrát a gyerekük családi életébe, bírálja a házastársukat, tanácsot ad az unokák nevelését illetően, parancsolgat, utasít, felemeli a hangját, durva és tapintatlan megjegyzéseket tesz.

– Ezek szerint Paraszkevics anyja pont ilyen?

– Egy az egyben – erősítette meg Násztya. – Sőt, még rosszabb. A felesége viszont nagyon kedves. Szimpatikus volt nekem. Szerintem tényleg szerette a férjét...

* * *

Szvetlána Paraszkevics az oldalára fordult, és megpróbált óvatosan kimászni a meleg, puha paplan alól. Igyekezett, hogy ne ébressze fel a mellette fekvő férfit, aki azonban mégis kinyitotta a szemét, és egy gyors mozdulattal átölelte Szvetlána vállát, visszafektette, és magához szorította.

– Hova mész?

– Felteszem a vizet.

– És hol a csók? Hogyan lehetséges ez – csak úgy otthagyd az imádott férfit egyedül a szobában, elmész, és még csak meg sem csókolod?

Szvetlána gyengéden megcsókolta a férfi száját, szemét és az arcát is.

– Imádlak – suttogta. – Hihetetlen vagy. Te vagy a legjobb ember a világon.

– És a megboldogult férjed?

A nő hangosan és vidáman felkacagott.

– Csak a megboldogult férjem mérhető hozzád – jelentette ki, miközben a férfi vállát és mellkasát simogatta. – De te jobb vagy nála. Szabadabb, tehát erősebb vagy. Nem függsz senkitől. Vele ellentétben te büszke lehetsz magadra. Hisz neked nincs olyan anyád, mint amilyen az anyósom volt.

– De nem is vagyok annyira tehetséges, mint a férjed volt. Ki vagyok én hozzá képest? Egy egyszerű orosznyelv- és irodalomtanár, aki aprópénzt keres.

– Ez lényegtelen – mondta halkán Szvetlána átölelve a férfit. – Te vagy az a férfi, akit szeretek. Nem is kell tehetségesnek lenned. Pont elég, hogy én az vagyok.